

Llamps i candeles

averges3@xtec.cat

Aquesta tardor he contemplat un espectacle de llamps i trons. Des del sofà de casa observava com els llampecs esquinçaven el cel. He recordat que els nostres avantpassats, quan es trobaven amb algunes d'aquestes tempestes, solien resar aquesta oració: «sant Marc, santa Creu, santa Bàrbara no ens deixeu.» santa Bàrbara és la patrona dels artillers i no és exagerat dir que el trons retronen com autèntiques canonades. Actualment coneixem força bé aquestes fenòmens meteorològics. No sempre, però, ha estat així. Un articulista de *El Deber* escriu a l'any 1912: "Serà la misèria del país lo que estotgen els núvols? Serà el càstig d'algun reprovo lo que assenyalen les rubentes guspises del cel?"

El dia dos de febrer és el dia de la Candelera, la presentació de Jesús al Temple. En aquesta diada se solen beneir candeles a fi de combatre llamps i trons. Una consuetud de Crespià de l'any 1900 ens recorda aquesta celebració: "Antes de la missa major se fa la benedicció de les candeles y acabada la benedicció, professó voltant la iglesia portant el preste una candela. En est dia se va a Esponellà."

En la llegenda "El Castell Enfonçat", la gent de la nostra comarca resa en secret i crema cera beneïda per tal d'alliberar-se del llamp. En aquesta llegenda apareix un llamp que no es pot combatre amb cap remei possible. Aquest llamp apareix com a emissari de la ira de Déu i es presenta aïllat, nu, anant directament de la voluntat de Déu a qui ha d'ésser castigat. En aquesta llegenda el llamp enfonsa un castell ben sinistre i d'aquesta manera neix l'estany de Banyoles. Els mortals sempre hem buscat maneres per esquivar les descàrregues de Zeus. Altres creences per combatre els llamps era cremar llor beneït, disparar amb bales beneïdes contra les nuvolades, tocar les campanes a mal temps, avisar el capellà per comunir el temps o resar un trídium a la Santíssima Trinitat. Per tal de seguir aquesta creença no eren pocs els que acudien a l'ermita de sant Grau per tal d'aconseguir unes candeles beneïdes que es repartien als

fidels i que s'encenien quan el bestiar es posava malalt o també per seguir la pràctica de la Santíssima Trinitat. Quina era, però, aquesta pràctica? Per saber-ho millor podem llegir la llegenda que va recollir Llambert Font (Besalú 1896-Girona 1980) per l'Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya i que explica com les candeles beneïdes a més d'allunyar tempestes també són útils per fer desaparèixer mal gams.

«Un home volia mal a una família i vet aquí que per art d'embruixament i del dimoni va fer venir un mal gam a totes les persones i bèsties d'aquella casa. I mira, —em deia un d'aquesta família que ho va presenciar tot— el mala bèstia sabia des de Puigcerdà tot el que passava a casa en el mateix moment. Es va morir un bou a les dotze i a un quart d'una ell ja ho contava allí a una gent que ens coneixia. A llavors nosaltres vam fer la pràctica de la Santíssima Trinitat. Tots els de casa ens aixecàvem a la nit i a les dotze en punt enceníem les candeles de Sant Grau; resàvem tres parenostres a la Santíssima Trinitat i ruixàvem amb aigua beneïta les cambres, corts i demés. Això ho vam fer durant vuit dies. Al novè dia resàrem nou parenostres enlloc de tres, vam encendre nou candeles de Sant Grau i vam ruixar amb aigua aigua beneïta de set esglésies la casa. En acabar de tirar l'aigua vam sentir crits, xisclets, fressa, *estruendo* i des d'aquell dia, gràcies a Déu, no vam tenir res més de particular. És molt mal un maldonat com teníem a casa.»

EL MIRADOR
La revista del Pla de l'Estany

www.espaicomercial.com